

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 63g/2022

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 71 alin. (3) din Codul penal
(*aplicarea pedepsei detențiunii pe viață în privința persoanelor care au
atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani [2]*)

CHIȘINĂU

5 iulie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 19 mai 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 5 iulie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de dl avocat Artur Airapetean, în interesele dlui Sergiu Movilean, parte în dosarul nr. 21-8/2021, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Dorina Cebanița de la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, se află o cerere privind aplicarea legii penale mai favorabile în privința dlui Sergiu Movilean, condamnat.

4. La 26 iulie 2021, dl avocat Artur Airapetean a ridicat, în interesele dlui Sergiu Movilean, excepția de neconstituționalitate a articolelor 70 alin. (4) și 71 alin. (3) din Codul penal. Printr-o încheiere din 6 august 2021, Judecătoria Orhei, sediul Rezina, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 186 din 25 noiembrie 2021, această sesizare a fost declarată inadmisibilă.

5. La 10 mai 2022, în cadrul aceleiași proces pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, dl avocat Artur Airapetean a ridicat, în mod repetat, în interesele dlui Sergiu Movilean, excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul penal, susținând că sunt prezentate argumente noi.

6. Printr-o încheiere din 13 mai 2022, Judecătoria Orhei, sediul Rezina, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

8. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 62 Categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice

„(1) Persoanelor fizice care au săvârșit infracțiuni li se pot aplica următoarele pedepse:

[...]

f) închisoare;

g) detențiune pe viață.

[...].”

Articolul 70 Închisoarea

„[...]”

(4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani pentru adulți, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe – de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori.

[...].”

Articolul 71 Detențiunea pe viață

„[...]”

(3) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor.”

Articolul 84 Aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni

„[...]”

(5) În cazul unui concurs de infracțiuni, când s-a stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori alte categorii de pedepse, se aplică ca pedeapsă definitivă detențiunea pe viață.”

Articolul 85 Aplicarea pedepsei în cazul unui cumul de sentințe

„[...]”

(4) La cumularea pedepselor, dacă prin una din sentințe este stabilită pedeapsa detențiunii pe viață, pedeapsa definitivă va fi detențiunea pe viață.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate afirmă că articolul 71 alin. (3) din Codul penal este neconstituțional pentru că nu reglementează interdicția de a aplica pedeapsa detențiunii pe viață în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani.

10. În motivarea acestei afirmații, autorul excepției se bazează pe textul articolului 70 alin. (4) din Codul penal, care prevede că la stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani pentru adulți, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în cazul cumulului de sentințe – de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori. Potrivit autorului, această

normă stabilește limitele maxime pentru care poate fi aplicată pedeapsa penală în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani.

11. În opinia autorului, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 16, 20, 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți din proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 71 alin. (3) din Codul penal, potrivit căruia pedeapsa detenției pe viață nu le poate fi aplicată femeilor și minorilor. În concret, autorul excepției contestă omisiunea de a reglementa în această normă și interdicția de a aplica pedeapsa detenției pe viață în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care s-a solicitat aplicarea legii penale noi mai favorabile. Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate pot fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea observă că prevederile articolului 71 alin. (3) din Codul penal au fost contestate de același autor, în cadrul aceluiași proces pendinte la instanța de drept comun (a se vedea DCC nr. 186 din 25 noiembrie 2021). De asemenea, Curtea observă că, deși au fost invocate și alte norme constituționale în motivarea sesizării (*i.e.* articolul 26 din Constituție), autorul excepției abordează aceeași problemă, cea cu privire la aplicarea pedepsei detențiunii pe viață în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani.

18. Sub acest aspect, Curtea a notat că problema pusă în discuție de autorul sesizării vizează politica penală a statului. În acest sens, potrivit articolului 72 alin.(3) lit. n) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legislatorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă. Faptul că articolul 71 alin. (3) din Codul penal nu se referă și la persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani nu reprezintă o problemă

de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 186 din 25 noiembrie 2021, §§ 28, 29).

19. Mai mult, Curtea observă că articolul 70 alin. (4) din Codul penal, la care face trimitere autorul excepției, reglementează termenul maxim al pedepsei închisorii în cazul concursului de infracțiuni sau al cumulului de sentințe. Totuși, potrivit articolului 62 alin. (1) literele f) și g), închisoarea și detenția pe viață reprezintă două pedepse privative de libertate distincte. În acest sens, articolele 84 alin. (5) și 85 alin. (4) stabilesc că, în caz de concurs de infracțiuni sau de cumul de sentințe, când s-a stabilit o pedeapsă cu detenția pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori alte categorii de pedepse, se aplică ca pedeapsă definitivă detenția pe viață. Astfel, Curtea nu poate identifica în prevederile Codului penal vreo incertitudine cu privire la aplicarea pedepsei detențiunii pe viață în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani.

20. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul penal, ridicată de dl avocat Artur Airapetean, în interesele dlui Sergiu Movilean, parte în dosarul nr. 21-8/2021, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 5 iulie 2022
DCC nr. 91
Dosarul nr. 63g/2022*